

Nader onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen
Hamburgerweg 149-149 te Ermelo

Colofon

Nader onderzoek De Marke, Wierden

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel
Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

BTW-ID: NL001388212B56
E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Opdrachtgever: BiedtRuimte

Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Projectnummer en versie: 3730 versie 1.0	Status: definitief
Ligging plangebied: Hamburgerweg 149-159 te Ermelo	Rapportdatum: 29-9-2021
Auteur: Ing. P. Leemreise	Veldbezoek uitgevoerd door: Ing. P. Leemreise en B. Wagener

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Aanleiding en doel.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel	3
Hoofdstuk 2	Het plangebied	3
2.1	Situering	3
2.2	Beschrijving van het plangebied.....	3
Hoofdstuk 3	Methode.....	4
3.1	Algemeen	4
3.2	Huismus.....	4
3.3	Gierzwaluw.....	4
3.4	Vleermuizen	5
3.5	Onderzoekers	6
3.6	Het weer in het voorjaar en zomer 2021	6
Hoofdstuk 4	Resultaten.....	6
4.1	Algemeen	6
4.2	Huismus.....	6
4.3	Gierzwaluwen.....	6
4.4	Vleermuizen	7
4.5	Overige beschermde dieren	8
Hoofdstuk 5	Samenvatting en conclusies.....	8

HOOFDSTUK 1

AANLEIDING EN DOEL

1.1 Aanleiding

Er zijn concrete plannen voor sloop en vervangende nieuwbouw van woningen aan de Hamburgerweg 149-159 te Ermelo. Op 4 november 2020 is een quickscan natuurwaardenonderzoek uitgevoerd in voorgenoemd plangebied ¹. Uit het onderzoek kwam naar voren dat nestplaatsen van huismussen en gierzwaluwen en verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen bebouwing, niet uitgesloten kon worden op basis van het uitgevoerde onderzoek en dat aanvullend onderzoek noodzakelijk was, om de wettelijke consequenties in het kader van soortbescherming, volledig in beeld te kunnen brengen.

Naar aanleiding van de conclusies, zoals verwoord in de quickscan natuurwaardenonderzoek, heeft initiatiefnemer Natuurbank Overijssel opdracht gegeven nader onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen in het plangebied. In voorliggend rapport worden de bevindingen van dit nader onderzoek gepresenteerd.

1.2 Doel

Om de wettelijke consequenties van de wenselijke ontwikkeling in het kader van soortbescherming (Wet natuurbescherming) volledig in beeld te kunnen brengen, is in de periode april 2021 – september 2021, het plangebied onderzocht op het voorkomen van nestplaatsen van huismussen en gierzwaluwen en verblijfplaatsen van vleermuizen.

HOOFDSTUK 2

HET PLANGEBIED

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd aan de Hamburgerweg 149-159 te Ermelo. Het ligt in de woonkern Ermelo en wordt aan alle zijden omgeven door stedelijk gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode marker aangeduid (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit twee huizenblokken met voor- en achtertuin en een groenperceel met gazon en enkele bomen en struiken. De woningen, gebouwd in een blok van vier woningen en een blok van twee woningen, hebben bakstenen buitengevels en hebben een met dakpannen gedekt zadeldak. De bakstenen

¹ Rapport 2979 van Natuurbank Overijssel

buitengevels beschikken over een luchtsponw en de daken beschikken over dakbeschot. De staat van onderhoud van de gebouwen is goed. Rondom de woningen liggen siertuinen met verharding, bomen, struiken, heesters en sierplanten. Op luchtfoto wordt de begrenzing van het plangebied weergegeven.

Begrenzing van het plangebied; deze wordt met de gele lijn aangeduid (bron luchtfoto: ruimtelijkeplannen.nl).

HOOFDSTUK 3 METHODE

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen in het plangebied is uitgevoerd conform de geldende protocollen, al dan niet opgenomen in een kennisdocument. Voor een beschrijving van de toegepaste methode, wordt verwezen naar onderstaande protocollen:

- Gierzwaluw: Kennisdocument Gierzwaluw, juli 2017 (BIJ12, 2017)
- Huismus: Kennisdocument Huismus, juli 2017 (BIJ12, 2017)
- Vleermuizen: vleermuisprotocol (www.netwerkgroenebureaus.nl)

Hieronder wordt kort ingegaan op de verschillende onderzoeken

3.2 Huismus

Alle bebouwing in het plangebied is twee maal bezocht in het voorjaar 2021. Het plangebied is bezocht op 15 april en 16 mei 2021. Het plangebied is bezocht in de (late) ochtend.

Het onderzoek is uitgevoerd door één onderzoeker. Deze onderzoeker heeft het plangebied te voet onderzocht. Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker.

3.3 Gierzwaluw

Het plangebied is drie maal bezocht in de periode mei-juli 2021. Het onderzoek is uitgevoerd door twee onderzoekers. Daarbij is gelet op in- en uitvliegende volwassen dieren naar de nestplaats en roepende adulte en jongen vanuit de nestplaats.

Het plangebied is onderzocht op 26 mei 2021, 16 juni 2021 en 14 juli 2021. De veldbezoeken zijn uitgevoerd tussen 20:00 en 22:00 uur. Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker en is het geluid van een roepende gierzwaluw ten gehore gebracht m.b.v. een mobiele telefoon.

3.4 Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnterviewd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersen D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanblijfsel en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen met zwermende dieren tijdens het binnenvliegen, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootoorvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van de bebouwing in het plangebied als verblijfplaats voor vleermuizen. Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van alle gebouwbezonende soorten. Het gebouw lijkt geschikt als zomer-, kraam-, paar- en massawinterverblijfplaats. Potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen ontbreken in het plangebied.

Het onderzoek is uitgevoerd door te posten met een batdetector nabij de aanwezige gebouwen. De onderzoekers hebben het onderzoeksgebied te voet bezocht waarbij specifiek gelet is op uit- en invliegende dieren en baltsende mannelijke gewone- en ruige dwergvleermuizen in het najaar. De bezoeken tijdens de voortplantingsperiode zijn uitgevoerd door twee onderzoekers, de bezoeken tijdens de baltsperiode zijn door één onderzoeker uitgevoerd. Gelet op de omvang van het object is dat voldoende om een goed beeld te krijgen van mogelijk aanwezige vleermuizen.

Bezoeken

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in mei, juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, de bezoeken in augustus en september zijn uitgevoerd voor het vaststellen van paarverblijven van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Het plangebied is twee maal in de avondschemering en éénmaal in de ochtend bezocht gedurende de kraamtijd en twee maal in de avond/middernacht, tijdens de paarperiode. De toegepaste onderzoeksmethode is gebaseerd op het vleermuisprotocol 2021. In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	n-onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
26-5-2021	22:00-0:30	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 13°C, droog, windstil
25-6-2021	22:00-0:15	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Half bewolkt, 26°C, droog, matige wind
17-6-2021	3:00-5:00	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Onbewolkt, 15°C, droog, windstil
28-8-2021	23:45 -2:00	1	Paarverblijfplaatsen	Bewolkt, 19°C, droog, zwakke wind
28-9-2020	21:00-23:30	1	Paarverblijfplaatsen	Bewolkt, 15°C, droog, matige wind

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het plangebied.

3.5 Onderzoekers

Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P. Leemreise en B. Wagener. P. Leemreise is een ervaren onderzoeker, welke sinds 2009 actief is met vleermuisonderzoek in Nederland en reeds 32 jaar actief betrokken bij vogelonderzoek. Jaarlijks onderzoekt hij 20-25 van dergelijke locaties op de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen. Naast beroepsmatig onderzoek is hij ook vrijwillig actief bij vleermuisonderzoek (monitoring). Zo telt hij jaarlijks twee maal een route in de Achterhoek op vleermuizen in het kader van het Meetnet Ecologische Monitoring. Dit onderzoek wordt gecoördineerd door de Zoogdiervereniging, in samenwerking met het CBS. B. Wagener is een ervaren vogel- en vleermuisonderzoeker die reeds enkele jaren dergelijke onderzoeken uitvoert.

3.6 Het weer in het voorjaar en zomer 2021

April 2021 was een extreem koude maand en de koudste april sinds 1986. De gemiddelde temperatuur komt uit op 6,7 graden tegen 9,9 graden normaal. Met 221 uur zon tegen 196 uur normaal was april een zonnige maand. Er viel 42 mm regen en dat is heel normaal. Met een gemiddelde temperatuur van 11,2 graden tegen 13,4 normaal was de maand mei de koudste meimaand sinds 2010. Er viel 103 millimeter regen gemiddeld over het land tegen 56 mm normaal en de zon scheen 199,6 uur tegen 219 uur normaal. Met een gemiddelde temperatuur van 18,2 graden tegen 16,2 graden normaal was het de warmste junimaand sinds het begin van de metingen in 1901. Opvallend is dat de afgelopen vijf jaar allemaal in de top-10 van warmste junimaanden staan. Het was, mede door flinke plensbuien, nat met 99 mm tegen 68 normaal. De zon scheen vaker dan normaal met 247 uur tegen 214 uur gebruikelijk. Sinds 2014 verliep augustus niet zo koel als dit jaar. In De Bilt komt de gemiddelde temperatuur kwam uit op 16,9 graden tegen 17,9 normaal. Ook het aantal zonuren valt tegen met in totaal 170 uur tegenover de gebruikelijke 205 uur. Ondanks het sombere en koele weer eindigt de maand wel te droog. Gemiddeld over Nederland kwam de totale neerslagsom uit op 82 mm, waar 88 mm normaal is. Terwijl de hoogzomer koel en nat verliep, was september anders. In tegenstelling tot juli en augustus eindigt de maand namelijk warm en zeer droog (bron: weeronline).

Het weer tijdens de onderzoeksperiode is niet van invloed geweest op de planning van de veldbezoeken. Anders dan bij amfibieën, is het weer minder van belang voor de voortplantingscyclus en de trefkans tijdens de voortplantingsperiode.

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldonderzoek per soort of soortgroep gepresenteerd.

4.2 Huismus

Er zijn in het plangebied geen huismussen waargenomen. Er nestelen geen huismussen in het plangebied.

4.3 Gierzwaluwen

Er is één nestplaats van de gierzwaluw vastgesteld de nok van de woning Hamburgerweg 149. De vogel vloog de nestplaats binnen via de opening onder de nokvorst.

Locatie van de nestplaats van de gierzwaluw in het plangebied.

Vastgestelde invliegopening van de nestplaats van de gierzwaluw.

4.4 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn in het plangebied géén verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

Foerageergebied

Tijdens alle bezoeken zijn 1-2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen rond de opgaande beplanting aan de achterzijde van de woningen. Deze vleermuizen foerageerden rond de bomen en struiken in de tuinen en rond beplanting buiten het plangebied. Eénmaal is waargenomen dat een gewone dwergvleermuis, kwam aanvliegen in de avondschemering, vanuit het zuiden. Dit dier bezet vermoedelijk een verblijfplaats in bebouwing ten zuiden van het plangebied. Gelet op de aard van de aanwezige beplanting in het plangebied en de aanwezige beplanting rondom het plangebied, wordt de beplanting niet beschouwd als essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Cumulatie

Er zijn geen plannen bekend die de beplanting in de omgeving van het plangebied aantasten. Er is daarom geen sprake van cumulatie van kleine negatieve ontwikkelingen, die de beplanting in het plangebied wel tot essentieel foerageergebied maken.

Vliegroutes

Er zijn in het plangebied geen vliegroutes van vleermuizen waargenomen.

4.5 Overige beschermde dieren

Er zijn geen andere beschermde soorten in het plangebied vastgesteld, anders dan reeds vermeld in de Quickscan natuurwaardenonderzoek.

HOOFDSTUK 5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Het plangebied is in de periode april 2021- september 2021 onderzocht op het voorkomen van nesten van huismussen en gierzwaluwen en verblijfplaatsen van vleermuizen. Er zijn in het plangebied geen nesten van huismussen vastgesteld en er zijn verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied vastgesteld. Wel is een nestplaats van gierzwaluwen onder de dakpannen van de woning aan de Hamburgerweg 149.

Nestplaatsen van gierzwaluwen zijn beschermd en mogen alleen met een ontheffing negatief beïnvloed worden. Om de woning met de nestplaats te mogen slopen dient ontheffing aangevraagd te worden. Om een ontheffing te kunnen krijgen, dient sprake te zijn van een wettelijk belang. Tevens dient gewerkt te worden buiten de kwetsbare periode. Indien de vervangende nestplaats ontbreekt tijdens de voortplantingsperiode, dienen tijdelijke vervangende nestplaatsen aangebracht te worden. In de vervangende nieuwbouw moeten duurzame vervangende nestplaatsen aangebracht te worden.

Het verkrijgen van een ontheffing is een tijdrovend proces. Geadviseerd wordt tijdig te starten. Een alternatief voor het aanvragen van een ontheffing is het werken conform een goedgekeurde en toepasbare Gedragscode. Dan is bijvoorbeeld de Gedragscode Woningcorporaties. Dit betreft een in-ontwerp goedgekeurde Gedragscode.

De onderzoeken zijn uitgevoerd volgens de geldende onderzoeksmethoden, onder gunstige (weers)omstandigheden. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek, hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.